

Bencil Mutluluk Mu Manevi Doyum Mu?

-Tüketim Kararlarının Psikolojisi-

Dr. İbrahim Furkan GÜVEN

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No | General Publication Number: 1427

Sertifika no | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

Eskiyeni Yayınları

Yayın No | Publication Number: 262

Kitap Adı: Bencil Mutluluk Mu Manevi Doyum Mu?

-Tüketim Kararlarının Psikolojisi-

Book Title (English): Selfish Happiness Or Spiritual Fulfillment?

-The Psychology Of Consumption Decisions-

ISBN: 978-625-6781-76-4

DOI: <https://doi.org/10.70458/fcr.9786256781764>

Yazar | Author: İbrahim Furkan GÜVEN

orcid.org/0000-0001-8956-0167

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book – Monograph

Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish

Ebat | Dimensions: 13,5 x 21 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 203

Yayın Tarihi | Publication Date: Ekim | October 2024

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: FCR

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: VSP | Tüketici psikolojisi | Consumer psychology

BISAC: PSY003000 | Tüketici Davranışları Psikolojisi | Psychology of Consumer Behavior

THEMA: JMK | Tüketici psikolojisi | Consumer psychology

LC: HF5415.32 | Tüketici Davranışı | Consumer Behavior

Atf Bilgisi | Cite as: Güven, İbrahim Furkan. *Bencil Mutluluk Mu Manevi Doyum Mu? -Tüketim Kararlarının Psikolojisi-* Ankara: Eskiyeni Yayınları, 2024.

© All rights reserved | FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050

Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60

www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

Bencil Mutluluk Mu Manevi Doyum Mu?

-Tüketim Kararlarının Psikolojisi-

Dr. İbrahim Furkan GÜVEN

Yazar Hakkında

Dr. İbrahim Furkan GÜVEN

1992 yılında Trabzon'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Akçaabat, Trabzon'da tamamladı. Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde çift ana dal yaparak 2015 yılında İlahiyat ve İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği bölümlerinden mezun oldu. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde başladığı yüksek lisansını "Makyavelizm ve Dindarlık İlişkisi" isimli teziyle 2019 yılında; aynı yıl Hitit Üniversitesi'nde başladığı doktora eğitimini "Hedonik Tüketim, Bencilik ve Dindarlık İlişkisi" isimli teziyle 2024 yılında tamamladı. 2016-2020 yılları arasında Bozova, Şanlıurfa'da MEB'e bağlı çeşitli okullarda Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi öğretmeni olarak görev yaptı. 2020 yılında Ordu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü Din Psikolojisi Anabilim Dalı'na Araştırma Görevlisi olarak atandı. Halen bu göreve devam etmekte olan yazarın Din Psikolojisi alanında çeşitli çalışmaları bulunmaktadır.

About the Author

Dr. İbrahim Furkan GÜVEN

He was born in 1992 in Trabzon and completed his elementary, middle, and high school education in Akçaabat, Trabzon. In 2015, he graduated from the Faculty of Theology at Atatürk University with double majors that are Theology and Primary School Education in Culture of Religion and Morality. He completed his master's at Çanakkale Onsekiz Mart University with his thesis titled "The Relationship between Machiavellianism and Religiosity" in 2019. Afterward, he got his Ph.D. at Hitit University with his dissertation titled "The Relationship Between Hedonic Consumption, Selfishness, and Religiosity" in 2024. Between 2016 and 2020, he worked as a teacher in various schools affiliated with the Ministry of National Education in Bozova, Şanlıurfa, and taught religion, culture, and morality. In 2020, he was appointed as a Research Assistant in the Department of Psychology of Religion in the Faculty of Theology at Ordu University. The author has been working in the same position and has had various studies in the field of Psychology of Religion.

Kitap Hakkında

Bencil Mutluluk Mu Manevi Doyum Mu?

-Tüketim Kararlarının Psikolojisi-

Günümüzün görsel ve dijital kültüründe bireyler, sosyal medyanın yarattığı görünürlük baskısı altında, maddi varlıkları aracılığıyla kimliklerini inşa etmeye çalışmaktadır. Bu durum, hedonik tüketimi hayatın merkezine oturtarak bireyleri bir tüketim döngüsüne hapsedmektedir. Rekabetin ve materyalizmin hüküm sürdüğü bu çağda, insanlar arasındaki bağlar zayıflamakta, ahlâkî değerler erozyona uğramakta ve bencillik giderek artmaktadır. Literatürdeki çalışmalar, dindarlığın tüketim davranışlarını sınırlayıcı bir role sahip olduğunu gösterse de bu ilişkinin karmaşıklığı ve farklı açılardan daha fazla araştırılması gerektiği vurgulanmaktadır. Elinizdeki kitap, tüketimin bireyler üzerindeki psikolojik etkilerini, özellikle hedonik tüketim ile bencillik arasındaki ilişkiyi ve dindarlığın hedonik tüketim ile bencillik arasındaki ilişkide nasıl bir etkiye sahip olduğunu din psikolojisi perspektifinden ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi; Tüketim; Hedonik Tüketim; Bencillik; Dindarlık.

About the Book

Selfish Happiness or Spiritual Fulfillment? -The Psychology of Consumption Decisions-

In today's visual and digital culture, individuals try to build their identities through their material possessions under the pressure of visibility created by social media. This situation places hedonic consumption at the center of life and traps individuals in a cycle of consumption. In this era in which competition and materialism prevail, the bonds between people weaken, moral values erode, and selfishness increases. Although the literature shows that religiosity has a limiting role in consumption behavior, it is emphasized that this relationship is complex and needs to be investigated further from different perspectives. This book examines the psychological effects of consumption on individuals, especially the relationship between hedonic consumption and selfishness, and how religiosity affects the relationship between hedonic consumption and selfishness within the lens of the Psychology of Religion.

Keywords: Psychology of Religion; Consumption; Hedonic Consumption; Selfishness; Religiosity.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	11
ÖN SÖZ	13

GİRİŞ

ARAŞTIRMA HAKKINDA	15
I. Konu ve Problemler.....	15
II. Amaç ve Önem.....	18
III. Yöntem ve Teknikler	20
IV. Hipotezler	21
V. Katılımcılar ve Özellikleri	23
VI. Veri Toplama Araçları ile Katılımcıların Hedonik Tüketim, Bencillik ve Dindarlık Düzeyleri.....	23

BİRİNCİ BÖLÜM

TÜKETİM, BENCİLLİK VE DİN.....	27
1.1. Tüketim	27
1.2. Tüketim Türleri	30
1.2.1.Hedonik (Hazcı) Tüketim.....	30
1.2.2. Sembolik Tüketim	36
1.2.3. Gösterişçi Tüketim	38
1.2.4. Kimlik Tüketimi	41
1.3. Tüketici Davranış Türleri.....	43
1.3.1 Ekonomik Tüketici Davranışı	43
1.3.2. Rasyonel Tüketici Davranışı.....	44
1.3.3. Faydacı Tüketici Davranışı.....	44
1.3.4. Duygusal Tüketici Davranışı	45
1.3.5. Sosyal Tüketici Davranışı	45
1.4. Bencillik.....	46
1.5. Bencillik Türleri	47
1.5.1. Psikolojik Bencillik.....	47
1.5.2. Ahlâkî Bencillik.....	48
1.5.3. Rasyonel Bencillik.....	49
1.6. Hedonik Tüketim, Bencillik ve Dindarlık	50

İKİNCİ BÖLÜM

HEDONİK TÜKETİM, BENCİLLİK VE DİNDARLIK

İLİŞKİSİ VE ETKİLEŞİMİ	59
2.1. Hedonik Tüketim Eğilimleri	59
2.1.1. Hedonik Tüketim ve Yaş	59
2.1.2. Hedonik Tüketim ve Cinsiyet	65
2.1.3. Hedonik Tüketim ve Medenî Durum	68
2.1.4. Hedonik Tüketim ve Eğitim Düzeyi	70
2.1.5. Hedonik Tüketim ve Sosyo-Ekonomik Düzey	74
2.1.6. Hedonik Tüketim ve Meslek Grubu.....	77
2.1.7. Hedonik Tüketim ve Yerleşim Türü	81
2.2. Bencillik Eğilimleri	83
2.2.1. Bencillik ve Yaş	83
2.2.2. Bencillik ve Cinsiyet.....	88
2.2.3. Bencillik ve Medenî Durum.....	90
2.2.4. Bencillik ve Eğitim Düzeyi	92
2.2.5. Bencillik ve Sosyo-Ekonomik Düzey.....	96
2.2.6. Bencillik ve Meslek Grubu.....	99
2.2.7. Bencillik ve Yerleşim Türü	104
2.3. Dindarlık Eğilimleri	106
2.3.1. Dindarlık ve Yaş	106
2.3.2. Dindarlık ve Cinsiyet.....	109
2.3.3. Dindarlık ve Medenî Durum.....	112
2.3.4. Dindarlık ve Eğitim Düzeyi	114
2.3.5. Dindarlık ve Sosyo-Ekonomik Düzey	116
2.3.6. Dindarlık ve Meslek Grubu	119
2.3.7. Dindarlık ve Yerleşim Türü	123
2.4. Hedonik Tüketim ve Bencillik İlişkisi	125
2.5. Hedonik Tüketim ve Dindarlık İlişkisi	128
2.6. Bencillik ve Dindarlık İlişkisi.....	131
2.7. Hedonik Tüketim, Bencillik ve Dindarlık Etkileşimi.....	133
SONUÇ VE ÖNERİLER	141
KAYNAKÇA	163
DİZİN	201

KISALTMALAR

çev.	Çeviren
ed.	Editör
ts.	Tarihsiz
vb.	ve benzeri
vd.	ve diğerleri

ÖN SÖZ

Kitabı elinize ilk aldığımızda, kapağındaki isim dikkatinizi çekmiş olabilir. Eserin ismini belirleme sürecinde hem standardın dışına çıkmak hem de okuyucu için farklı ve dikkat çekici bir isim bulmak amaçlanmıştır. Bu çerçevede belirlenen ismin dikkat çekici olmasının ardında birden fazla neden bulunmaktadır. Bu nedenleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

1. Zıtlık ve Merak Uyandırması: “Bencil Mutluluk” ile “Manevi Doyum” gibi zıt kavramların yan yana getirilmesi, okuyucunun merakını tetikler ve “Acaba bu ikisi nasıl bir ilişki içinde?” sorusunu akla getirir.

2. Güncel ve Evrensel Bir Konu: Tüketim kararları, günümüz toplumunda herkesin karşılaştığı bir durumdur. Bu başlık, tüketim alışkanlıklarımızın altında yatan psikolojik nedenleri sorgulayarak, okuyucunun kendi yaşamıyla bağ kurabileceği bir konu sunar.

3. Derinlik ve Anlam: “Psikoloji” kelimesinin eklenmesi, başlığa bir derinlik ve anlam katmaktadır. Okuyucu, tüketim kararlarının sadece maddi bir boyutu olmadığını, aynı zamanda psikolojik ve hatta manevi boyutları olduğunu anlar.

4. Soru İşareti Uyandırma: Başlıktaki soru işareti, okuyucunun aktif bir düşünme sürecine girmesini sağlar ve kendi cevaplarını aramasına teşvik eder.

İşte yukarıda bahsi geçen tüm bu unsurlar başlığı daha etkileyici ve dikkat çekici kıldığından, eserin başlığı; “Bencil Mutluluk mu Manevi Doyum mu? Tüketim Kararlarının Psikolojisi” olarak belirlenmiştir. Zira eserde hedonik tüketimin bencilliği artırması ve dindarlığın da bu iki olgu arasındaki dengeleyici rolü ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Her çalışma, gerçekleştirildiği dönem içerisinde belli zorlukları ve motivasyon kaynaklarını içerisinde barındırır. Bu çalış-

manın başından sonuna kadar sonsuz desteğiyle beni en iyi şekilde motive eden ve katkısını esirgemeyen değerli danışmanım Prof. Dr. Muammer CENGİL'e öncelikle çok teşekkür ederim. Eserin yazım sürecinde değerli yorumlarıyla çalışmanın daha iyi bir hal almasına katkı sağlayan değerli hocalarım Prof. Dr. Behlül TOKUR, Prof. Dr. Halil APAYDIN, Prof. Dr. Macid YILMAZ ve Doç. Dr. Zuhâl AĞILKAYA ŞAHİN'e; çalışmanın son okumaları esnasında kıymetli vaktini esirgemeyen meslektaşım Doç. Dr. Hızır HACIKELEŞOĞLU'na da müteşşekirim. Son olarak bugünlere gelmemde büyük emekleri olan, sevgi ve desteklerini daima yanımda hissettiğim kıymetli anne babama ve abim Dr. Öğr. Üyesi Metin GÜVEN'e minnettarım.

ORDU - 2024
Dr. İbrahim Furkan GÜVEN